

Sjávarútvegsmál

Kvennalistinn hefur áheyrnaraðild að sjávarútvegsnefnd. Þar situr undirrituð sem einnig á sæti í svokallaðri úthafsveiðinefnd Sjávarútvegsráðuneytisins, sem í sitja fulltrúar allra flokka og hagsmunaaðila í sjávarútvegi.

Fiskveiðistjórnunin bæði í okkar landhelgi og á úthöfum er eitt mikilvægasta hagsmunamál íslensku þjóðarinnar. Það kemur því ekki á óvart að skoðanir séu skiptar og mikil áhersla sé lögð á að stjórnarandstaðan fái tækifæri til að fylgjast vel með öllu sem gerist.

Úthafsveiðinefndin fylgist vel með samningsstöðu okkar í framhaldi af Úthafsveiðiráðstefnunni í New York s.l. sumar. Samningar eru nú í gangi varðandi veiðarnar í Barentshafi, eins og komið hefur fram í fjölmíðum. Enn hefur ekki verið tekin ákvörðun um hvort Íslendingar mótmæla fyrirhugaðri sóknarstýringu vegna rækjuveiða á Flæmingjagrunni. Ef þið hafið ákveðnar skoðanir á því hvort beri að notfæra kærheimildina, væri gott að fá það fram á Landsfundinum.

Lögin um stjórn fiskveiða voru rædd á vorþinginu. Gerðar voru lagabreytingar sem vörðuðu smábátaveiðar fyrst og fremst m.a. vegna þrýstings í kjölfar kosningaloforða innan stjórnarflokkanna. Þessar breytingar voru mjög umdeildar og það tók tíma að nást sátt um þær í ríkisstjórn. Því kom ekki á óvart að komið hafa í ljós ýmsir annmarkar á framkvæmdinni, sem verið er að endurskoða. Ráðherra hefur lýst sig fusan til þess svo og að setja niður nefnd til að ræða um fiskveiðistjórnun, m.a. að gera samanburð á mismunandi stjórnunarkerfum. Engin stefnubreyting virðist þó í augsýn innan ríkisstjórnarinnar.

Sívaxandi óánægju gætir hinsvegar meðal stjórnarandstöðunnar með núverandi kvótakerfi. Megináhyggjuefnið er að núverandi kerfi hafi mistekist í veigamiklum atriðum. Bæði er það að ekki hefur tekist að vernda fiskustofnana, brottkast virðist vera og svo hitt að kerfið samræmist ekki 1. grein laganna um stjórnun fiskveiða 38/1990. Fiskiheimildirnar færast á æ færri hendur og erfitt er að sjá að auðlindin sé í raun í eigu íslensku þjóðarina nr. Nú er til umræðu að heimila veðsetningu á kvóta og komið hefur í ljós að erlendir aðilar hafa eignast kvóta þó að slíkt sé bannað skv. lögum. Þessi umræða tengist réttlæti, tekjuskiptingu í þjóðfélaginu, öðrum atvinnurekstri og ef til vill efnahagslegu sjálfstæði þjóðarinnar.

Alþýðubandalagið fyrirhugar endurskoðun á stefnu flokksins í ljósi ofannefndrar mótsagnar á milli 1. greinarinnar og stefnunnar, t.d. með uppstokkun kvótakerfisins en ef ekki náist samstaða um það vilja ýmsir að atvinnurekendur í sjávarútvegi greiði fyrir aðgang að fiskimiðunum (sjá Vikublaðið 27. okt. 1995). Alþýðuflokkurinn vill taka á ofannefndri mótsögn með aflagjaldi og nú liggur fyrir þinginu tillaga frá þingmönnum Þjóðvaka um að taka beri upp veiðileifagjald. Rökin eru annars vegar réttlætisrok og hinsvegar hagræns eðlis, m.a. að styrkja annan atvinnurekstur.

Í okkar stefnuskrá eru annmarkar núv. kerfis dregnir skýrt fram og lögð til róttæk endurskoðun á núverandi fiskveiðistjórnun, til að ná þeim markmiðum að þjóðin öll njóti afraksturs auðlindarinnar, að tryggð sé verndun fiskistofnanna, fiskiskipastóll landsmanna minnki og verði rekinn á sem hagkvæmastan hátt. Mér finnst mjög brýnt að komast með formlegum hætti til botns í því hvort núverandi stefna er lögbrot og vinn nú að því. Ef ekki næst sátt um meiriháttar uppstokkun á kerfinu til samræmis við okkar stefnuskrá þá teljum við í þingflokknum mikið réttlætismál að styðja hugmyndina um aflagjald. Rétt sé að útfæra hana þannig að þjóðin fái greitt fyrir afnot af auðlindinni í stað þess að hún sé afhent æ færri útgerðarmönnum frítt, sem síðan versla með þau auðæfi sín á milli, hirða gróðann sjálfir og láta kvótann ganga í erfðir til barna sinna. Þetta þarf að ræða á landsfundinum, þar sem þetta samræmist stefnuskrá okkar að hluta en hefur þó litið verið rætt með beinum hætti